

Namiesto úvodu	7
Prírodné pomery Turca	11
Zemepisná poloha Turčianskej kotliny	12
Geologické pomery a hydrogeológia	14
Podzemné a minerálne vody	23
Nerastné suroviny	27
Klimatické pomery	30
Geomorfologické jednotky	32
Hydrológia	38
Pôdne pomery	43
Chránené plošné územia, prírodné pamiatky a krajinné prvky	44
Rastliny Turca (RNDr. J. Kochjarová)	51
Úvod	52
Prostredie	54
Tí najmenší, priekopníci, stavebníci a rozkladači	57
Najpočetnejší účastníci na zložení lesov a lúk	63
Rastlinné spoločenstvá, biotopy a moderná ochrana prírody	74
Živočíchy Turca (RNDr. V. Straka)	77
Bezstavovce	78
Stavovce	90
Organizácia a vnútorné záležitosti Turčianskej župy	95
Začiatky Turčianskej župy	96
Župani a podžupani	97
Turčianske generálne kongregácie	100
Župný súd	102
Ostatné stoličné funkcie	103
Administratívna správa župy a zmeny v 18. storočí	104
Župný štatút z roku 1795	106
Turčianska župa v 19. a 20. storočí	111
Župné insígnie	114
Komunikačné spoje a cesty v Turci do konca stredoveku	119
Mýtné miesta a začiatky pošty v Turci	131
Zaniknuté dediny a osady v Turci	143
Najstaršie a najvýznamnejšie turčianske šľachtické rody	157
História Židov v Turci	179
Príchod Židov do Turčianskej kotliny	180
Osídľovanie župy	182
Židovská obec v Turčianskom Svätom Martine	185
Židovská náboženská obec Vrútky	187
Židovská náboženská obec Sučany	188
Židovská náboženská obec Slovenské Pravno	189
Židovská náboženská obec Turany	190
Židovská náboženská obec Štubníanske Teplice	191
Osudné dvadsiate storočie	191
Cirkev v Turci	193
Cirkev do reformácie	194
Začiatky cirkevného života	194
Najstaršie kostoly a rozvoj cirkvi v Turci	200
Prví turčianski kňazi	211
Počiatky cirkevného umenia v Turci	211
Turčianski cirkevní vzdelanci a školstvo	215
Predstavitelia miestnej i diecéznej cirkvi	216
Reformácia a protireformácia	219
Situácia turčianskej cirkvi v 16. storočí	219
Evanjelické školstvo v 16. storočí	224
Turčianski seniori evanjelickej cirkvi v 16. storočí	225
Rozporuplné 17. storočie	225

Školstvo v čase stavovských vojen	233
Predstavitelia cirkvi v rušných časoch 17. storočia	234
Umenie v čase reformácie a protireformácie	236
Evanjelická cirkev po mieri v Satu Mare	240
Ťažké roky 18. storočia	240
Tolerančný patent v roku 1781 a život turčianskej evanjelickej cirkvi po ňom	242
Meruôsme roky v turčianskej evanjelickej cirkvi	246
Evanjelická cirkev do roku 1939	248
Kanonické vizitácie	256
Evanjelické podporovne a spolky v Turci	258
Dištriktuálni predstavitelia evanjelickej cirkvi	259
Turčianski seniori	260
Turčianske evanjelické školstvo	262
Evanjelické chrámy a ich výzdoba	266
Katolícka cirkev po roku 1711	269
Kanonické vizitácie a organizácia turčianskej katolíckej cirkvi	269
Turčianski katolíci od polovice devätnásteho storočia	279
Dvadsaťte storočie a turčianski katolíci	286
Ďalšie osudy jezuitov v Turci	291
Sociálne zariadenia katolíckej cirkvi	293
Katolícke spolky	293
Pútnické miesto v Turci	294
Vedenie Banskobystrickej diecézy	296
Predstavitelia turčianskeho archidiakonátu	297
Katolícke školstvo	299
Významnejší turčianski katolícki kňazi	304
Katolícke cirkevné stavby a výtvarné umenie	308
Turiec do konca 11. storočia	313
Počiatky Turca v legendách a faktoch	314
Turiec v praveku	315
Kamenná doba	315
Bronzová doba	320
Železná doba	324
Protohistorické osídlenie	328
Staroslovenské osídlenie	335
Dvanáste storočie	353
Počiatky uhorského štátu	354
Prvé listiny týkajúce sa Turca	356
Osídlenie kotliny	357
Prvý turčiansky hrad	358
Trináste storočie	361
Začiatky donácií a zemianstva v Turci	362
Tatársky vpád	365
Belo IV. rozdáva svoje turčianske majetky	366
Príchod premonštrátov a vznik hodnoverného miesta	370
Turiec v druhej polovici 13. storočia	372
Útek poddaných	374
Udelenie prvých mestských privilégii	376
Majetkové pomery na konci 13. storočia	377
Vznik turčianskych hradov	381
Spoločensko-sociálne pomery v 13. storočí	384
Štrnáste storočie	391
Posledné obdobie zvolenskej veľžupy	392
Župani a podžupani novej Turčianskej stolice	397
Začiatky samostatnosti Turčianskej župy	398
Vznik Turčianskeho registra	401
Nemecká kolonizácia Turca	405

Vznik nových miest a sídelná sieť v Turci	409
Turčianske hrady, hrádky a domy	412
Turčianska šľachta	416
Obliekanie v 14. storočí	417
Poľnohospodárska a remeselná činnosť	417
Kultúra a umenie	418
Pätnáste storočie	423
Povrázková aféra	424
Husitská návšteva	425
Stav osídlenia a majetkové zmeny	431
Hrady, župani a podžupani	433
Šľachta a poddani	439
Turčianske mestá	441
Poľské vojská v Turci	442
Rozvoj vzdelania	442
Remeslá a poľnohospodárstvo	448
Odievanie a ceny potravín	448
Šestnáste storočie	453
Turiec pred bitkou pri Moháči	454
Dôsledky moháčskej porážky	462
Turiec a príchod Révaiovcov	463
Hrady v novoveku a révaiovske panstvo	469
Turčianske panstvá po moháčskej bitke do konca storočia	472
Vídiak v pomoháčskom období	475
Obyvateľstvo župy	477
Príbeh Mateja Holeša	477
Turčianske mestá v 16. storočí	478
Turiec a Turci	480
Zemianske kongregácie	486
Remeslá a poľnohospodárstvo	486
Turčianske školstvo a vzdelanci	496
Kultúra v 16. storočí	500
Oblečenie turčianskej nobility	501
Portálne súpisy	501
Sedemnáste storočie	511
Začiatok storočia	512
Bočkajovo povstanie	512
Vzbúreň Gabriel Betlen	515
Juraj I. Rákoci a Turiec	520
Turiec zasahuje do vysokej politiky – Vešeléniho povstanie	526
Imrich Tököli a jeho boj	531
Život v Turci do konca storočia	536
Turčianski podžupani	539
Zasadania generálnych kongregácií	541
Turčianske hrady a ich páni	543
Panstvá, mestá a obce v 17. storočí	549
Poľnohospodárstvo a remeslá	560
Počiatky olejkárstva v Turci	565
Vyčíňanie zbojníkov	568
Vzdelanosť, vzdelanci a školstvo	569
Umenie a nové stavby	576
Osemnáste storočie	591
Povstanie Františka II. Rákociho	592
Onótsky snem a koniec povstania	603
Turiec v prvej polovici 18. storočia	614
Revízia zemianstva v roku 1755	623
Predpis o oblečení prostého ľudu	624

Tereziánsky urbár	625
Turiec do konca vlády Márie Terézie	628
Reformy Jozefa II.	631
18. storočie sa končí	634
Súmrak turčianskych hradov	637
Zemianske kaštiele a obydlia chudoby	640
Panstvá v 18. storočí	642
Turčianske mestá	647
Rozvoj remesiel	652
Olejkárstvo a šafraníctvo	656
Poľnohospodárstvo	659
Zemania a ich spory	660
Sčítanie ľudu v rokoch 1784 až 1785	661
Turčianski vzdelanci a školstvo	663
Umenie v 18. storočí	668
Devätnáste storočie	675
Pohnutý začiatok storočia	676
Turiec očami cestovateľov	682
V predvečer veľkých udalostí	683
Meruôsme roky	684
Predmemorandové roky	697
Zlatá éra Turca – Memorandum a Matica slovenská	699
Devätnáste storočie sa pomaly končí	708
Demografický stav stolice na konci 19. storočia	723
Ľudové liečiteľstvo a turčianske priestupky	725
Oblečenie	726
Stagnácia národného života v mekke Slovenska alebo závistlivé ohováranie	727
Kultúra a jej ustanovizne	730
Turčianske školstvo v 19. storočí	738
Turčianski vzdelanci	744
Spolky	747
Remeslá, cechy, továrne a banky	749
Poľnohospodárstvo	759
Olejkárstvo a jeho premeny	760
Labutia pieseň hradov	764
Kaštiele, kúrie a domy	765
Umelecká tvorba	769
Panstvá a majetky	770
Turčianske mestá	772
Diárium Samuela Ivanku	776
Turiec na mapách Uhorska	779
Dvadsaťe storočie	791
Storočie zmien sa začína	792
Prvá svetová vojna	801
Vytvorenie Slovenskej národnej rady a Martinská deklarácia	804
Povojnový boj o Turiec	807
Župa po prvej svetovej vojne	810
Koniec turčianskych panstiev a pomery v peňažníctve i priemysle do zániku I. ČSR	847
Poľnohospodárstvo do vzniku Slovenského štátu	853
Turčianske spolky	857
Školstvo v prvej polovici 20. storočia	868
Významné stavby 20. storočia a výstavba obcí	872
Vydavateľská i tlačiarenská činnosť a knižnice v Turci do roku 1939	875
Významní turčianski dejatelia	878
Menný register	892

